Colloquium Area "The Role of Translation in Language and Literature Education"

INTEGRAREA TEHNOLOGIILOR INFORMAȚIONALE ÎN TRADUCERE ŞI INTERPRETARE: PERSPECTIVE, INSTRUMENTE ŞI PROVOCĂRI / INTEGRATION OF INFORMATION TECHNOLOGIES IN TRANSLATION AND INTERPRETATION: PERSPECTIVES, TOOLS AND CHALLENGES

Olesea SKUTNITKI, Assistant Professor, MS
("Alecu Russo" Balti State University, Republic of Moldova)

olesea.skutnitki@usarb.md, https://orcid.org/0009-0000-0251-0678

Lidia POPOV, Associate Professor, PhD
("Alecu Russo" Balti State University, Republic of Moldova)

popov.lidia@usarb.md, https://orcid.org/0000-0002-9543-7058

Received: January 1, 2026 | Reviewed: January 5, 2026 | Accepted: January 8, 2026
UDC 81.19 | https://doi.org/10.62413/cqm.2026.47

Abstract

This article describes the integration of information technologies (IT) in translation and interpretation, highlighting their impact on professional practices and competencies. In the context of digitalization and the globalization of communication, translation and interpretation take place within an interdisciplinary framework, where philological skills are supported by advanced digital tools such as computer-assisted translation (CAT) systems, machine translation applications, and remote interpretation platforms. The article discusses the advantages of using these technologies, including workflow efficiency and improved quality of outcomes, as well as the associated limitations and challenges. It emphasizes the need for an integrated approach between philology and information technology, contributing to the strengthening of interdisciplinary dialogue in the training and professional practice of specialists in the field.

Keywords: *computer-assisted translation (CAT), machine translation (MT), digital interpretation, artificial intelligence, information technologies, interpretation platforms, digital competencies*

Introducere

În contextul actual al globalizării și al dezvoltării accelerate a tehnologiilor digitale, domeniul traducerii și interpretării se află într-un proces continuu de transformare. Comunicarea interculturală depășește tot mai frecvent granițele geografice și lingvistice, iar volumul informațional generat zilnic necesită soluții eficiente de transfer lingvistic. Astfel, traducerea și interpretarea nu mai pot fi analizate exclusiv dintr-o perspectivă filologică tradițională, ci trebuie abordate într-un cadru interdisciplinar, care integrează competențele lingvistice cu cele tehnologice. Apariția platformelor digitale, a mediilor de comunicare online și a aplicațiilor bazate pe inteligență artificială a redefinit atât practicile profesionale, cât și formarea specialiștilor în domeniul traducerii și interpretării.

Tehnologiile informaționale și comunicaționale joacă un rol important în evoluția contemporană a domeniului lingvistic, contribuind la modernizarea proceselor de traducere și interpretare și la adaptarea acestora la noile cerințe ale pieței globale. Instrumentele informatice, precum sistemele de traducere asistată de calculator, software-urile de gestionare terminologică, aplicațiile de recunoaștere și sinteză vocală sau platformele de interpretare la distanță, reprezintă punți de legătură între filologie și științele informatice. Integrarea acestor tehnologii nu diminuează rolul competențelor lingvistice, ci le completează, oferind traducătorilor și interpretatorilor suport metodologic, eficiență operațională și acces rapid la resurse specializate. Din această perspectivă, competențele digitale devin parte integrantă a profilului profesional al lingvistului contemporan.

Obiectivul principal al prezentului articol este de a evidenția rolul tehnologiilor informaționale în traducere și interpretare, dintr-o perspectivă interdisciplinară care îmbină filologia cu domeniul informaticii. Articolul își propune să prezinte principalele instrumente tehnologice utilizate în activitatea de traducere și interpretare, explicând funcționalitatea acestora și impactul lor asupra procesului lingvistic, precum și să abordeze provocările didactice specifice Republicii Moldova, în general, și Universității de Stat „Alecu Russo" din Bălți, în particular, în ceea ce privește predarea acestui conținut unui public studențesc eterogen (vorbitori de română, ucraineană, rusă, găgăuză, turcă, bulgară etc.).

Totodată, se vor analiza avantajele integrării tehnologiei în aceste domenii, precum creșterea eficienței, optimizarea calității și facilitarea colaborării la nivel internațional. În același timp, vor fi abordate și limitările sau provocările existente, inclusiv necesitatea formării digitale a specialiștilor, riscurile dependenței excesive de instrumente automate și menținerea echilibrului dintre competența umană și suportul tehnologic. Prin această abordare, articolul urmărește să contribuie la dialogul științific dintre filologi și specialiști în tehnologia informației, evidențiind importanța colaborării interdisciplinare pentru evoluția traducerii și interpretării.

Evoluția tehnologiilor în traducere și interpretare

Să evidențiem istoricul utilizării tehnologiilor în traducere, în special instrumentele CAT și memoriile de traducere, precum Trados, MemoQ sau Wordfast. Integrarea tehnologiilor informaționale în traducere a început odată cu dezvoltarea sistemelor de Computer-Assisted Translation (CAT), concepute pentru a sprijini traducă-

torul în procesul de lucru. Printre cele mai utilizate programe se numără SDL Trados Studio, MemoQ, Wordfast și Déjà Vu, care oferă funcționalități avansate pentru segmentarea textului, gestionarea memoriilor de traducere și administrarea bazelor terminologice. Aceste soluții permit reutilizarea traducerilor anterioare și asigurarea coerenței terminologice în cadrul proiectelor complexe sau de lungă durată **(**Chuanmao şi Deng, 2024**).**

Memoriile de traducere reprezintă un element central al acestor sisteme, stocând perechi de segmente lingvistice care pot fi ulterior reutilizate sau adaptate. De exemplu, SDL Trados Studio și MemoQ oferă opțiuni de potrivire parțială (fuzzy matches), control al calității și colaborare în timp real între mai mulți traducători. Astfel, instrumentele CAT nu înlocuiesc traducătorul, ci funcționează ca un suport tehnologic care optimizează procesul de traducere și răspunde cerințelor de eficiență și standardizare impuse de piața globală.

Odată cu apariția inteligenței artificiale, domeniul traducerii a cunoscut o etapă semnificativă de dezvoltare, marcată de apariția sistemelor de traducere automată (Machine Translation – MT), care au evoluat de la modele bazate pe reguli la sisteme statistice și, ulterior, la traducerea automată neuronală (Neural Machine Translation – NMT). Platforme precum Google Translate, DeepL Translator și Microsoft Translator utilizează rețele neuronale artificiale pentru a genera traduceri fluente și contextualizate, obținând rezultate din ce în ce mai apropiate de limbajul natural (Kenny, 2022).

În mediul profesional, traducerea automată este adesea integrată în instrumentele CAT sub forma modulelor de traducere automată, permițând traducătorilor să utilizeze sugestii generate automat, care sunt ulterior revizuite prin procesul de post-editare. De exemplu, SDL Trados Studio și MemoQ pot fi conectate la motoare de traducere automată precum DeepL sau Google Neural MT**,** oferind un flux de lucru hibrid, care combină inteligența artificială cu expertiza umană. Cu toate acestea, utilizarea traducerii automate ridică în continuare probleme legate de ambiguitatea semantică, adaptarea stilistică și necesitatea intervenției umane pentru asigurarea calității finale.

Dezvoltarea tehnologiilor informaționale nu s-a limitat la traducerea scrisă, ci a influențat în mod direct și domeniul interpretării, prin dezvoltarea platformelor de interpretare la distanță și a aplicațiilor de suport digital. Aceste soluții au devenit deosebit de relevante în contextul conferințelor internaționale online sau hibride. Platforme precum Zoom Interpretation, Microsoft Teams (Live Interpretation) sau Interprefy permit organizarea sesiunilor de interpretare simultană în timp real, oferind canale audio separate pentru diferite limbi și facilitând accesul participanților din diverse regiuni geografice.

Pe lângă platformele de comunicare, interpretatorii utilizează softuri specializate pentru pregătirea terminologică și gestionarea notițelor, cum ar fi NotebookLM, InterpretBank sau Intragloss, care permit organizarea rapidă a termenilor și accesul instantaneu la informații relevante în timpul interpretării. De asemenea, tehnologiile de recunoaștere vocală și transcriere automată sunt testate ca instrumente auxiliare, având potențialul de a sprijini activitatea interpretatorului, fără a substi-

tui însă competențele cognitive și lingvistice ale acestuia. În acest context, tehnologia contribuie la flexibilizarea și modernizarea interpretării, facilitând adaptarea profesiei la cerințele mediului digital contemporan.

Tehnologii digitale și aplicații utilizate în traducere și interpretare

Progresul rapid al tehnologiilor digitale și al inteligenței artificiale a adus instrumente noi care sprijină traducătorii și interpretatori în moduri fără precedent, combinând viteza procesării cu acuratețea lingvistică. Tehnologiile moderne pot fi structurate în patru categorii principale:

a. Instrumente CAT integrate cu AI

Noile versiuni ale software-urilor CAT, precum SDL Trados Studio 2024**,** MemoQ 10 sau Wordfast Anywhere, nu mai funcționează doar ca memorii de traducere, ci integrează module de sugestii bazate pe AI și analiză contextuală. Aceste funcționalități permit detectarea automată a terminologiei specifice, generarea de traduceri preliminare și alertarea asupra inconsistențelor stilistice sau gramaticale (Peng *et alii*, 2024).

b. Traducere automată neuronală și post-editare asistată

Sistemele moderne de traducere automată, precum DeepL Pro, Google Translate NMT și Microsoft Translator cu AI adaptiv, utilizează rețele neuronale și tehnici de învățare automată pentru a genera traduceri contextualizate și fluente din punct de vedere lingvistic. În mediul profesional, aceste instrumente sunt integrate în fluxuri de lucru hibride, în care traducătorul primește sugestii automate ce sunt ulterior corectate și optimizate în funcție de ton, stil și context cultural. Astfel de practici includ post-editarea asistată de inteligență artificială în platforme de tip Cloud Translation Memory, precum și utilizarea fluxurilor de lucru colaborative online.

c. Platforme de interpretare digitală și suport AI în timp real

Platforme precum Interprefy**,** KUDO sau VoiceBoxer permit interpretarea simultană la distanță cu canale audio separate și integrare cu softuri de transcriere live și glosare inteligente. Mai mult, aplicațiile bazate pe AI pot genera subtitrări automate în timp real și sugestii terminologice pentru interpretatori, reducând stresul cognitiv și accelerând adaptarea la evenimente multilingve.

d. Instrumente auxiliare inteligente

Tehnologiile recente includ recunoașterea vocală avansată, asistenții AI pentru terminologie, platforme de management de proiect lingvistic online și aplicații mobile pentru traducere și interpretare (Rothwell *et alii*, 2023). De exemplu:

- *NotebookLM* **p**ermite organizarea și analizarea eficientă a documentelor multilingve, oferind suport pentru sintetizarea automată a conținutului, extragerea termenilor-cheie și generarea de rezumate contextuale pe baza materialelor încărcate de utilizator. În contextul traducerii și interpretării, această aplicație poate fi utilizată ca instrument de sprijin documentar, facilitând înțelegerea rapidă a domeniului, gestionarea terminologiei și pregătirea interpretatorilor pentru evenimente specializate sau conferințe tematice.

- *InterpretBank* **și** *Intragloss AI* permit crearea rapidă a glosarelor personalizate, cu sugestii generate automat;
- *Trint* și *Otter.ai* oferă transcriere automată și sincronizare audio-text, sprijinind documentarea și revizuirea interpretărilor;
- Aplicații de colaborare *Cloud*, precum *Crowdin* sau *MateCat*, facilitează traducerea colectivă în timp real și menținerea coerenței terminologice pe proiecte internaționale complexe.

Prin combinarea acestor tehnologii, traducătorii și interpretatorii obțin un suport digital complet, care accelerează procesele, îmbunătățește calitatea traducerilor și interpretărilor și oferă instrumente de analiză, corectare și management al informației în timp real. Astfel, competențele lingvistice tradiționale sunt extinse și susținute de inteligență artificială, colaborare online și procesare automată avansată, transformând modul în care profesioniștii lucrează în contextul global actual.

Pentru o viziune rapidă și comparativă asupra principalelor tehnologii utilizate la etapa actuală, datele din tabelul de mai jos sintetizează categoriile, funcționalitățile principale și exemplele concrete de aplicații:

Tabelul 1.1. *Categorii de tehnologii digitale în traducere și interpretare: funcționalități și exemple*

Categorie	Funcționalitate principală	Exemple/aplicații
Instrumente CAT integrate cu AI	Memorie de traducere, glosare, sugestii AI, control al calității, colaborare online	SDL Trados Studio 2024, MemoQ 10, Wordfast Anywhere
Traducere automată neuronală (MT)	Traducere rapidă, contextualizată, post-editare asistată de AI	DeepL Pro, Google Translate NMT, Microsoft Translator AI
Platforme de interpretare digitală	Interpretare simultană/consecutivă la distanță, canale audio separate, subtitrări și glosare în timp real	Interprefy, KUDO, VoiceBoxer, Zoom Interpretation
Instrumente auxiliare inteligente	Transcriere audio-text, management terminologic, colaborare Cloud, sugestii AI pentru terminologie	NotebookLM, InterpretBank, Intragloss AI, Trint, Otter.ai, Crowdin, MateCat

Tabelul 1.2. *Tehnologii și instrumente digitale în traducere și interpretare: utilizări, avantaje și provocări*

Tehnologie	Tipul	Utilizare concretă	Avantaje	Provocări
Trados Studio	CAT Tool	Memorie de traducere, segmentare automată, glosare	Crește viteza, asigură consistența terminologică	Cost ridicat, curbă de învățare
MemoQ	CAT Tool	Colaborare online, sugestii automate	Bun pentru echipe, integrare cloud	Necesită abonament, complex pentru începători

Tehnologie	Tipul	Utilizare concretă	Avantaje	Provocări
Wordfast	CAT Tool	Traducere segmentată, glosare	Simplitate, rapiditate	Funcționalități mai limitate
OmegaT	CAT Tool Open-source	Memorii de traducere, segmentare	Gratuit, accesibil	Funcționalități mai limitate decât Trados
Google Translate/DeepL/MS Translator	Machine Translation	Traducere instantanee, drafturi	Rapid, accesibil, multi-limbă	Necesită post-editare, erori de context
Post-editing MT	MT + Umane	Corectarea traducerii automate	Îmbunătățește calitatea, economisește timp	Necesită expertiză lingvistică
Dragon Naturally Speaking/IBM Watson/MS Azure Speech	Recunoaștere vocală	Transcriere audio în text	Economie de timp, precizie bună	Accente/limbi regionale mai dificile
Simultan asistat/subtitrare în timp real	Interpretare digitală	Subtitrare sau transcriere live	Ajută interpreții în conferințe	Necesită echipament performant și conexiune bună
SDL Trados GroupShare/XTM Cloud/Smartcat	Management proiecte	Coordonarea traducătorilor, încărcare fișiere	Organizare, colaborare eficientă	Cost, dependență de cloud
Linguee/Reverso Context	Dicționar online	Verificare sensuri, exemple contextuale	Rapid, contextual	Nu acoperă toate domeniile specializate
CO-CA/OpenSubtitles/Termbases	Corpora/baze de date	Consistență terminologică, adaptare culturală	Îmbunătățește calitatea traducerii	Necesită competență în utilizarea corpusurilor
ChatGPT/Bard	AI pentru traducere și explicații	Sugestii de traducere, explicații	Rapid, creativ, multi-domeniu	Necesită verificare uma-

Tehnologie	Tipul	Utilizare concretă	Avantaje	Provocări
(AI)		culturale		nă, poate greși contextul
VR/AR pentru training interpretatori	Tehnologie emergentă	Simulare conferințe, exerciții interpretare	Experiență practică sigură	Costuri ridicate, implementare complexă

Soluții tehnologice pentru educația multilingvală. Platforma NotebookLM

Dincolo de funcționalitățile tehnice ale instrumentelor CAT și MT descrise anterior, eficiența acestor tehnologii devine importantă în abordarea provocărilor didactice specifice Republicii Moldova, având în vedere contextul multilingv regional.

În contextul academic din Republica Moldova în general și în Universitatea de Stat „Alecu Russo" din Bălți în particular, procesul de predare-învățare se confruntă cu o provocare specifică: necesitatea transmiterii informației către un public studențesc eterogen din punct de vedere lingvistic. La cursul universitar „Tehnologii informaționale în domeniul de formare profesională" sunt înrolați studenți vorbitori de limba română, ucraineană, rusă, găgăuză, turcă, bulgară etc. Deoarece cadrul didactic este limitat de un singur canal de comunicare verbală, pregătirea unui conținut didactic multilingual devine o prioritate care poate fi soluționată prin identificarea unui flux (workflow) de lucru eficient pentru crearea materialelor didactice multilingve:

1. *Traducerea conținutului textual* – utilizarea sistemelor de traducere automată neuronală (NMT) precum DeepL Pro sau Microsoft Translator AI pentru a asigura o bază terminologică corectă.
2. *Sinteza vocală și sonorizarea* (TTS) – utilizarea aplicațiilor precum TTSMaker (gratuit), Speechify sau ElevenLabs pentru clonarea vocii profesorului, pentru transformarea suportului de curs în format audio, oferind cursului o notă personalizată și accesibilă.
3. *Producția video și captură* – înregistrarea demonstrațiilor practice (ex: formatarea în MS Word) realizată prin aplicații precum ScreenToGif și procesarea conținutului vizual prin platforme precum Kling AI sau Hailuo AI.
4. *Montajul și adaptarea video prin AI* – aplicarea instrumentului AI Video Translator din CapCut ce permite încărcarea lecției video în limba română și traducerea automată a pistei audio și a subtitrărilor, facilitând înțelegerea conceptelor tehnice pentru toți studenții.

O inovație majoră în acest flux de lucru este reprezentată de NotebookLM, o platformă care integrează inteligența artificială pentru a oferi o experiență de studiu personalizată. Beneficiile utilizării acesteia în contextul studierii tehnologiilor informaționale sunt multiple:

– *Centralizarea cunoștințelor*: Permite încărcarea surselor bibliografice (inclusiv articole științifice) într-o limbă și interogarea acestora în altă limbă, asigurând

un dialog interdisciplinar între filologie și informatică, eliminând bariera lingvistică în faza de documentare;
- *Generarea hărților mentale bilingve*: NotebookLM poate structura automat informația despre instrumente precum SDL Trados sau MemoQ, afișând noduri terminologice duale (ex: română-ucraineană), ceea ce facilitează memorarea termenilor tehnici în diverse limbi;
- *Reducerea stresului cognitiv*: Prin generarea automată de rezumate și ghiduri de studiu în limba maternă a studentului, platforma funcționează ca un suport digital complet, îmbunătățind calitatea asimilării cunoștințelor;
- *Interacțiune bazată pe dovezi*: Fiecare răspuns generat de NotebookLM include citări directe din sursele încărcate de profesor, asigurând acuratețea informației și evitarea erorilor frecvente ale traducerii automate simple.

Această abordare integrată nu substituie expertiza profesorului, ci extinde posibilitățile comunicării multilingve, adaptând formarea profesională la cerințele pieței globale și ale secolului XXI.

Impactul integrării tehnologiilor informaționale în traducere și interpretare

Integrarea tehnologiilor informaționale în traducere și interpretare aduce numeroase avantaje profesioniștilor din domeniu. În primul rând, instrumentele CAT și sistemele de traducere automată contribuie la creșterea semnificativă a productivității traducătorilor, permițând gestionarea rapidă a volumelor mari de text și reutilizarea eficientă a traducerilor anterioare. Aceleași tehnologii asigură uniformizarea terminologiei și a stilului, menținând coerența lingvistică în proiecte complexe sau multilingve **(**Сдобников/Sdobnikov, 2024**).**

De asemenea, accesul rapid la resurse lingvistice și documente specializate, facilitat de platformele digitale și de bazele terminologice integrate în instrumentele CAT, sprijină luarea deciziilor corecte și crește precizia traducerilor. În domeniul interpretării, platformele de conferințe cu suport pentru interpretare simultană sau consecutivă, precum Zoom, KUDO sau Interprefy, facilitează colaborarea internațională, permițând desfășurarea sesiunilor de interpretare la distanță, într-un mod eficient și profesional. În ansamblu, tehnologia nu doar că optimizează procesele de lucru, ci și extinde posibilitățile comunicării multilingve, adaptând profesia traducătorului și interpretatorului la cerințele mediului digital contemporan.

În ciuda beneficiilor evidente, integrarea tehnologiilor informaționale în traducere și interpretare ridică și o serie de provocări. Traducerea automată, deși rapidă și accesibilă, poate genera erori semantice sau stilistice și nu reușește întotdeauna să surprindă nuanțele culturale și contextuale ale textului, ceea ce impune intervenția constantă a specialistului uman pentru asigurarea calității.

Există, de asemenea, riscul dependenței excesive de tehnologie, care poate conduce la erori neobservate sau la o diminuare a competențelor lingvistice tradiționale. Considerațiile etice și de confidențialitate reprezintă un alt aspect important, în special în cazul traducerii documentelor sensibile sau a interpretării în mediile digitale, unde securitatea datelor trebuie garantată. În plus, utilizarea eficientă a instrumentelor moderne necesită instruire specializată și competențe digitale adecvate, pentru a maximiza avantajele oferite de tehnologie și a evita greșelile operaționale.

În ansamblu, provocările subliniază necesitatea unei abordări echilibrate, care să combine expertiza umană cu suportul tehnologic, astfel încât profesionalismul traducătorilor și interpretatorilor să fie păstrat în mediul digital contemporan.

NotebookLM: instrument de sprijin pentru traducere și interpretare

NotebookLM este o aplicație bazată pe inteligență artificială care sprijină traducătorii și interpretatorii în organizarea și analiza documentelor multilingve. Permite extracția de termeni-cheie, generarea de rezumate contextuale, gestionarea glosarelor și pregătirea materialelor pentru interpretare sau traducere specializată. Este un instrument util pentru reducerea timpului de documentare și pentru optimizarea fluxului de lucru profesional.

În Fig. 1, este prezentată imaginea interfeței platformei NotebookLM:

Fig. 1. *Interfața platformei NotebookLM*

Resursele generate în urma traducerii sau interpretării pot fi obținute în diferite limbi. Înainte de a selecta rezultatul dorit, este necesar să se seteze limba în care acesta va fi afișat (Fig. 2):

Fig. 2. *Setarea limbii rezultatelor generate în aplicația NotebookLM*

NotebookLM este un ecosistem integrat care generează centralizat următoarele resurse educaționale pentru educația multilingvă:

– *Audio Overview* – Prezentare audio (format podcast);

- *Video Overview* – Prezentare video;
- *Mind Map* – Hartă mentală (diagramă de idei);
- *Reports* – Rapoarte detaliate;
- *Flashcards* – Carduri pentru învățare/memorare;
- *Quiz* – Chestionar sau test de verificare;
- *Infographic* – Infografic (reprezentare vizuală a datelor);
- *Slide deck* – Prezentare cu diapozitive (tip PowerPoint);
- *Data table* – Tabel cu date sintetizate.

NotebookLM funcționează ca un interpret avansat care depășește simpla traducere, transformând conținutul documentelor în formate structurate.

Valoarea acestui instrument constă în capacitatea sa de a reorganiza logic informația, oferind o perspectivă sintetică chiar dacă interfața de comandă rămâne în limba engleză. Rezultatul final prezintă o prelucrare inteligentă a datelor, nu doar o redare lingvistică, facilitând învățarea și analiza rapidă.

Viitorul integrării TI în traducere și interpretare

Perspectivele viitoare ale integrării tehnologiilor informaționale în traducere și interpretare sunt profund legate de evoluția inteligenței artificiale (AI), a algoritmilor de machine learning și a procesării limbajului natural (Natural Language Processing – NLP). Tehnologiile emergente promit să transforme radical atât traducerea automată, cât și interpretarea, prin mai multe direcții complementare **(**Шамилов/Shamilov, 2023**)**:

1. *Creșterea acurateței și adaptarea stilistică automată*: Algoritmii de învățare automată vor permite modelelor de traducere neuronală să înțeleagă mai bine contextul, nuanțele stilistice și diferențele culturale, ceea ce va conduce la traduceri și interpretări mai fidele și mai naturale. În viitor, sistemele vor putea ajusta automat tonul, registul și stilul limbajului în funcție de publicul țintă sau de domeniul de specialitate, reducând astfel necesitatea corecturilor extensive de post-editare.
2. *Traducere și interpretare în timp real*: Se preconizează dezvoltarea tehnologiilor care vor permite traducerea automată instantanee și interpretarea la distanță în timp real, prin platforme cloud și aplicații integrate. Aceasta va facilita comunicarea multilingvă în domeniul educațional, în conferințe internaționale, întâlniri de afaceri sau evenimente hibride, permițând acces rapid la informație și reducând barierele lingvistice.
3. *Integrarea fluxurilor hibride și colaborative*: Viitorul aparține fluxurilor de lucru hibride, care combină contribuția umană a traducătorilor și interpretatorilor cu suportul automatizat oferit de TI. Colaborarea interdisciplinară între lingviști, dezvoltatori software și specialiști în inteligență artificială va fi importantă pentru crearea unor platforme eficiente, care să integreze memorii de traducere, glosare inteligente, sisteme de subtitrare live și sugestii terminologice automate.
4. *Formarea profesională și competențele digitale*: Progresul tehnologic va determina o schimbare semnificativă în educația și formarea continuă a traducătorilor și interpretatorilor. Aceștia vor trebui să îmbine competențele lingvistice

tradiționale cu abilități digitale avansate și cunoștințe privind utilizarea inteligentă a instrumentelor TI. În plus, familiarizarea cu principiile AI și cu fluxurile de post-editare automată va deveni parte integrantă a programelor de formare profesională.

5. *Provocări și considerente etice*: În paralel cu oportunitățile, integrarea avansată a TI va aduce provocări legate de calitate, confidențialitate și etică profesională. Este important ca traducătorii și interpretatorii să mențină standardele profesionale, să verifice acuratețea traducerilor automate și să folosească tehnologiile ca instrument de sprijin, nu ca substitut complet al judecății umane.
6. *Perspective strategice și globale*: În perspectivă, integrarea TI va contribui la un mediu profesional modern, adaptat cerințelor globale, favorizând standardizarea proceselor, reducerea timpului de lucru și accesul la resurse lingvistice pentru mai multe limbi. Colaborarea internațională și dezvoltarea unor platforme interoperabile vor fi importante pentru eficiență și pentru creșterea calității serviciilor de traducere și interpretare.

Viitorul integrării tehnologiilor informaționale în traducere și interpretare indică o convergență între competențele lingvistice umane și capacitățile tehnice ale AI și TI. Această evoluție va optimiza procesele de traducere și interpretare, va crește accesibilitatea comunicării multilingve și va redefini formarea profesională, păstrând însă rolul central al traducătorului și interpretatorului ca mediator cultural și lingvistic.

Concluzii

Integrarea tehnologiilor informaționale în traducere și interpretare reprezintă un factor important de sprijin și eficientizare a activităților lingvistice. Aceste instrumente permit accesul rapid la resurse specializate, sprijină coerența terminologică și facilitează colaborarea în proiecte internaționale, dar nu substituie competența profesională a traducătorilor și interpretatorilor. Rolul tehnologiei este complementar, oferind suport în luarea deciziilor și optimizarea fluxurilor de lucru, menținând în același timp standardele de calitate și fidelitatea semantică a textelor.

Menținerea unui echilibru între expertiza umană și utilizarea tehnologică este importantă pentru a evita erorile automate și pierderea nuanțelor culturale sau stilistice. Formarea continuă în domeniul competențelor digitale, familiarizarea cu instrumentele software emergente și înțelegerea limitelor traducerii automate sunt aspecte cheie pentru dezvoltarea profesională a lingviștilor.

Pe termen mediu și lung, cercetările viitoare ar trebui să se concentreze pe strategii realiste de integrare a inteligenței artificiale, machine learning-ului și platformelor digitale, astfel încât să sprijine practica lingvistică fără a diminua rolul critic și creativ al traducătorului și interpretului. Obiectivul prezintă crearea unui mediu profesional adaptat cerințelor globale și tehnologice, în care tehnologia servește ca instrument de sprijin, nu ca înlocuitor al judecății și expertizei umane.

Referințe

Chuanmao, T., Juntao, D. (2024). *Translating the Future: Exploring the Impact of Technology and AI on Modern Translation Studies*. CSMFL Publications.

Kenny, D. (2022). *Machine Translation for Everyone: Empowering Users in the Age of Artificial Intelligence*. Language Science Press.

Peng, Y., Huihui, H., Defeng, L. (2024). *New Advances in Translation Technology: Applications and Pedagogy*. Springer Singapore.

Rothwell, A., Moorkens, J., Fernández-Parra, M., Drugan, J., Austermuehl, Fr. (2023). *Translation Tools and Technologies*. Routledge.

Сдобников, В. В. (2024). *Российское переводоведение в XXI веке. Проблемы и перспективы*. ФЛИНТА / Sdobnikov, V. V. (2024). *Rossijskoe perevodovedenie v XXI veke. Problemy i perspektivy*. FLINTA.

Шамилов, Р.М. (2023). *Подготовка переводчиков в новых условиях: Переводчик-человек и переводчик-компьютер: взаимодействие*. Издательство НГЛУ / Shamilov, R.M. (2023). *Podgotovka perevodchikov v novyh usloviyah: Perevodchik chelovek i perevodchik kompyuter: vzaimodejstvie*. Izdatelstvo NGLU.

Bun de tipar 20.03.2026. Garnitura Book Antigua. Comanda nr. 361. Tiraj 100.
Tipografia Universităţii de Stat „Alecu Russo" din Bălţi. Mun. Bălţi, str. Puşkin, 38.